

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Annotantur quædam circa celebrationem Missæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO OCTOGESIMA TERTIA.

De celebratione Missæ & Communione.

INTER ritus omnes in Dei cultu ab Orthodoxis adhiberi solitos Missa primum locum obtinet, qua jam inde à nascente Ecclesiâ, quamvis non cum iisdem semper caremoniis, in ejus honorem offerebatur. Missæ verò nomine, ut hac vox modò usurpatur, non precum tantum & sacrarum lectionum collectio usque ad Offertorium, qua Missa Catechumenorum dicebatur, quòd tunc jubentur Catechumeni discedere, sed illa etiam Liturgiæ pars intelligitur, qua reliqua omnia usque ad finem complectitur, appellabaturque Missa Fidelium. De hujus ergo celebratione, variisq; ad illam spectantibus, ut de loco, tempore, aliisque ejusdem circumstantiis, brevem hic tractatum adjiciam: deinde nonnulla etiam de sacra Communione adjungam.

SECTIO PRIMA.

Annotantur quedam circa celebrationem Missæ.

I.

QUÆRES primò: Quo loco celebrari debeat sacrificium Missæ? Respondetur: Seclûs privilegii & casu necessitatis non posse Missam celebrari extra Ecclesiam consecratam aut benedictam (vel ut ait Sanchez lib. 9. de Matri. d. 15. num. 39. cum aliis, in oratorio ad publica officia divina ab Episcopo deputato, licet consecratum aut benedictum non sit) ita Suarez tertia parte, tom. 3. disp. 81. sect. 3. Tolet. lib. 2. cap. 2. num. 1. Filliu. tract. 5. cap. 4. num. 115. Bonacina d. 4. quart. ultima, punct. 9. num. 9. Laym. lib. 5. tract. 5. cap. 5. num. primo, & quamvis Emmanuel Sa verbo *Missæ*, num. 20. & Soto existiment seclûso scandalo & contemptu non esse peccatum mortale in quovis loco honesto & decente celebrare, contrarium tamen dicendum cum Doctoribus citatis, tum quia materia gravis videtur, tum etiam quia sub penâ gravi, depositionis scilicet ab officio prohibetur.

Resp. In Ecclesia benedictâ, vel consecratâ.

Seclûs privilegii.

Dixi seclûs privilegii, Gregorius enim XIII. concessit Presbyteris Societatis JESU ut possint in missionibus & in castris in quovis loco honesto Missam facere.

Dixi etiam extra casum necessitatis; si enim Ecclesiâ alicubi essent diruta, vel in die festo tanta esset frequentia populi, ut templum capax non foret (quam aliqui ad primam Missam in die non festo celebratam extendunt) & alia hujusmodi, tunc alio in loco, aut etiam sub dio sacrificare liceret: si tamen adiri possit Episcopus, petenda ab eo licentia.

Quid in casu necessitatis.

QUÆRES secundò: Licetne in mari Missam celebrare, aut in Ecclesiâ violatâ? Quoad primum negat Tolet. lib. 2. cap. 2. num. secundo. Filliu. tract. 5. cap. 4. num. 116. Bonacina d. 4. quart. ultimâ, punct. 9. num. undecimo, & communior sententia ob periculum effusionis sanguinis. Sa tamen verbo *Missæ*, num. 19. ait seclûso hoc periculo licere. quod etiam affirmat Henriquez, Angles, & alii, & inclinare videtur Laym. tract. 5. cap. 5. num. 6. quod mihi probabile videtur, & jam passim fieri aiunt à Lusitanis dum in Indiam tendunt.

II.

Quoad mare variis auctoritatibus.

Quoad secundum conveniunt omnes non posse celebrari Missam in Ecclesiâ violatâ, cum extet hac de re prohibitio Ecclesiæ. Gravi tamen urgente causa posset Episcopus concedere licentiam ut in ea ante reconciliationem celebraretur.

QUÆRES tertio: Quo tempore celebrari debeat Missa? Respondetur: Comuni jure non licere Missam celebrare ante auroram, id est horâ circiter cum mediâ ut ait Filliu. ante ortum Solis: ita Suar. tertia parte, tom. 3. d. 80. sect. 4. Filliu. tract. 5. cap. 4. num. 111. Bonacina d. 4. quart.

III.

Virum ante auroram.

quæst. ultimâ, punct. 9. num. 2. Layman libro 3. tract. 5. cap. 4. num. 1. Addunt Suarez, Filliuc. & Bonacina posse mediâ horâ ante crepusculum Missam inchoari, ita ut finis Missa sit sub initium crepusculi.

Quid ex privilegio, vel urgente necessitate.

Ex privilegio tamen, vel urgente necessitate potest quis adhuc aliquanto magis tempestivè Missam celebrare, ut notat Layman num. 3. & alii: imo consuetudo obtinuit in quibusdam Gallie partibus, in Belgio, & superiore Germania, ut hyemis tempore tribus vel quatuor horis ante ortum Solis Missa inchoetur, ut operarii & famuli prius audire Sacrum possint, quàm se ad opera conferant. In nocte etiam Nativitatis ait Suarez, & alii, posse omnes tres Missas dici ante auroram, licet Bonac. neget.

Possint celebrari post meridiem.

Sacrum sine privilegio aut necessitate inchoari non debet post meridiem; hoc enim in rubricis præscribitur: ita Suarez dist. 80. sect. 4. Filliuc. tract. 5. cap. 4. num. 113. Layman. tract. 5. c. 4. num. 3. Bonacina d. 4. quæst. ultimâ, punct. 9. num. 6. qui addit peccare mortaliter Sacerdotem, qui sine causâ Missam intra spatium trium quadrantum vel horæ post meridiem non perficit; imo, inquit Azor, si intra tertiam horâ partem id non præstet, licet Navarrus usque ad tertiam pomeridianam Missas celebrari posse asserat, quod tamen alii ferè omnes negant.

Quid in casu necessitatis.

In casu autem necessitatis, puta ratione itineris aut alterius impedimenti, ut ne infirmus sine Viatico decedat, &c. potest Missa post meridiem inchoari; imo, inquit Layman, potest ex quacunque iustâ causâ Missa uno vel altero quadrante post meridiem inchoari. Si verò in die solemnî concio aut Sacrum solemne ultra meridiem per unam aut duas horas protrahatur, putat Suarez citatus & alii, post solemne officium finitum posse privatam Missam inchoari, præsertim si pars aliqua populi Missam non audivisset: quamvis hoc negare videatur Bonacina citatus.

IV. Resp. Non licet.

Quæres quartò: Licetne bis aut sæpius in die celebrare? Respondetur, excepto die Nativitatis (in quo, licet nullum sit præceptum tres Missas, vel dicendi, vel audiendi, permillum nihilominus est ter Missam celebrare) non licere extra casum necessitatis bis Sacrum facere: ita Suarez d. 80. sect. tertîa, Filliu. tract. 5. c. 4. num. 108. Layman tract. 5. cap. 4. num. sexto, & omnes: probaturque ex cap. Sufficit de Consecratione, d. 1. ubi declaratur esse grave peccatum: deinde consuetudo immemorabilis idem ostendit.

Peculiares aliqui casus.

In casu tamen necessitatis potest Sacerdos jejunos bis celebrare, ut ne moribundus absque viatico decedat: si tamen Sacerdos tempestivè in Sacro moneatur, potest, inquit Layman, particulam suæ hostiæ ei reservare. Prætereant populus in die festo Missâ privetur quia parochus duabus præest parochiis.

Quid de Angliâ.

Addunt Navarrus, Azor, & alii, in Angliâ, ubi pauci sunt Sacerdotes, posse aliquem sæpius in die ad satisfaciendum populo Catholico celebrare. Unde licet Sotus & alii nonnulli negent, probabilius tamen est quod affirmat Suarez, Coninck, & Layman, licitum esse ex iustâ occasione non bis tantum, sed sæpius eodem die celebrare.

V. Negant aliqui.

Quæres quintò: An teneatur Sacerdos aliquando Missam celebrare? Sanctus Bonaventura, Halensis, Victoria, Rodriguez, Angles, & alii nonnulli dicunt simplicem Sacerdotem non

peccare mortaliter licet nunquam celebret, modo in Paschate communicet. Quam opinionem Suarez & Hac res ait esse probabilem, & excusari à peccato posse aliquem qui se ei conformare velit.

Contrarium est probabilius.

Probabilius tamen est Sacerdotem quemcumque legitime non impeditum graviter peccaturum, nisi ter saltem vel quater in anno celebret: ita S. Thomas quæst. 82. art. 10. Suarez d. 80. sect. 1. Valentia tomo quarto, d. 6. quæst. 10. p. 3. Henriquez lib. 9. cap. 23. Azor tom. 1. lib. 10. cap. 24. quæst. 1. Coninck quæst. 83. art. 2. d. 1. Filliu. tract. 5. cap. 4. num. 96. Bonacina d. 4. quæst. ultimâ, p. 7. num. 1. Layman tractatus 5. cap. 3. num. 1. & communis sententia.

Huius rei ratio.

Ratio est, tum quia verba Christi Luca 22. Hoc facite in meam commemorationem, id innuere videntur, ut declarat Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 1. tum quia occasionem scandali aliis præbet, cum ingerat suspicionem prave conscientia. Unde cum Caietanus dixisset Sacerdotem nunquam celebrantem peccare solum venialiter, Pius Quintus in ultimâ editione Romanâ operum Sancti Thomæ iussit opinionem illam Caietani expungi.

VI. Licet feriâ quintâ in Canonâ Domini.

Quæres sextò: Sintne dies aliqui in quibus celebrare non liceat? Dico primò, feriâ quintâ in cenâ Domini licitum est cuius Sacerdoti, secluso scandalo, & consuetudine in contrarium, celebrare: ita Suarez d. 80. sect. secundâ, Filliu. tract. 5. cap. 4. num. 105. Layman tract. 5. c. 4. num. 9. Ratio est, quia nullum est præceptum aut prohibitio in contrarium. Consuetudo autem qua Sacerdotes eo die de manu Superioris communicant, tantum est ex devotione.

Idem est id. Sabbato sancto.

Dico secundò: Sabbato sancto, secluso scandalo, licitum est Missas etiam privatim celebrare, saltem ab eo tempore quo incipit, vel incipere potest Paschale officium: ita Suarez d. 80. sect. 2. sine, dicens opinionem hanc esse practicè securam, licet, ut omne scandalum vitetur, putet non sine causâ consulendam, Filliu. tract. 5. c. 4. num. 107. addens viros etiam timoratos celebrare eo die solere post pulsationem campanarum, Coninck quæst. 83. art. 2. d. 2. & ut problema amplectitur Layman tract. 5. cap. 4. num. 8. Omnes tamen hi fatentur licere unam Missam mane privatim pro iis dicere qui officio publico interesse commodè non possunt, sicut etiam ad communicandum infirmum, &c.

Frangit vel ratio.

Ratio est, quia licet olim hoc prohibebatur, eo quòd Ecclesia illo die ne quidem publicè Missam celebraret usque ad initium Dominicæ, jam tamen cum ablata sit hæc prohibitio quoad publicum officium, censetur etiam ablatum quoad privatam, licet Navarrus, Henriquez lib. nono, cap. 24. num. tertio, & alii nonnulli existiment esse peccatum mortale Missam privatam eò die sine causâ celebrare.

In die Parasceves non licet celebrare.

Dico tertio: In die Parasceves non licet Missam celebrare: ita omnes. Ratio est, tum quia jure canonico prohibitum est cap. Sabbato de consecratione d. 3. tum quia ne publicè quidem Ecclesia eo die Missam celebrat, sed Sacerdos tantum communicat ex hostiâ præconsecratâ. Addit tamen Suarez, Filliu. Layman, & alii licitum esse per se loquendo eo die communionem distribuere, cum Innocentius I. cap. illo Sabbatho solum prohibeat sacrificium. Mos etiam antiquis fuisse videtur, ut communio eo die distribuatur.